

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

ПРОГРАМА

ЗА ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО

ПОЛЗВАНЕ И

ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА

ПОЧВИТЕ НА

ОБЩИНА ХИТРИНО

2021 – 2028 г.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

I	Въведение	3
II	Връзка с други стратегически документи от по-високо йерархично ниво	4
III	Цели и принципи на програмата	7
IV	Почви на територията на община Хитрино	9
V	Анализ на въздействието на деградационните процеси върху почвите и тенденции на проявление в община Хитрино	16
VI	Влияние на горския и селскостопански отрасли върху състоянието на почвите в община Хитрино	26
VII	Мерки за устойчиво управление на земите	27
VIII	SWOT анализ	32
IX	План за действие	33

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Почвата е сложно, динамично и живо тяло, което може да се разглежда като живата кожа на Земята. Състои се от минерални и органични компоненти, както и от въздух и вода. Тя е един от важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните или управляеми екосистеми тя изпълнява определени функции: осигурява среда за развитието на растенията и реализирането на тяхната биопродуктивност, регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции. Почвата поддържа генетичните ресурси и е среда на обитание за многобройни живи организми. Тя е физическа основа на социално – икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството.

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021–2028 г.) на община Хитрино се разработва на основание чл. 26 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., изм. ДВ. бр. 98 от 28 Ноември 2018 г.).

Програмата е програмен документ с дефинирани цели, приорити и мерки за практическо приложение на политиките за опазване на почвените ресурси на местно ниво, съобразно Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.). Програмата е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Хитрино за периода 2021 – 2028 г., съгласно чл. 26 от ЗП.

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (ПОУПВП) на община Хитрино обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи. Програмата е разработена за период, който да съвпада с периода на действие на Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2021-2028 г. и е в съответствие с целите и предвижданията на Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.).

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

II. ВРЪЗКА С ДРУГИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ ОТ ПОВИСОКО ЙЕРАРХИЧНО НИВО

Налице са глобални и европейски усилия и инициативи, насочени към опазване на почвата, като например Глобалното партньорство в областта на почвата, както и политики и 18 директиви на ЕС, включително общата селскостопанска политика. В тях са разгледани широк спектър от области — от намаляване на емисиите на замърсители и устойчиво използване на земята до повишаване на осведомеността. По-доброто прилагане на тези политики и директиви е стъпка напред за опазване на биоразнообразието на почвите. Много от целите за устойчиво развитие са свързани с почвата - от чиста вода и смекчаване на последиците от изменението на климата, до нулев глад, но без здрава почва тези цели няма да бъдат постигнати.

Опазването на почвите е и неразделна част от цялостната политика за опазване на околната среда в страната. В тази връзка при разработването на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2021 – 2028 г.) са взети предвид следните нормативни документи:

Закон за почвите - рамков закон за опазването на почвите и техните функции, тяхното устойчиво ползване и възстановяване като компонент на ОС, позовавайки се на следните принципи: екосистемен и интегриран подход; устойчиво ползване на почвите; приоритет на превантивния контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции; прилагане на добри практики при ползването на почвите; замърсителят плаща за причинените вреди; информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и за мерките за опазването им. Рамковият закон за почвите определя компетентните органи и дефинира техните компетенции при осъществяването на държавната политика по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на национално, регионално и местно ниво.

Закон за опазване на околната среда (ЗООС) - регламентира държавната политика по опазване на околната среда и интегрирането ѝ в секторните политики. ЗООС е рамков закон, който регламентира основните положения и принципи на управлението на обществените отношения, свързани с опазването на околната среда. В Раздел III-ти Опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на Глава трета (Опазване и ползване на компонентите на околната среда и управление на отпадъците) са включени всички теми, свързани с опазването, устойчивото ползване и възстановяването на почвата, които гарантират ефективна защита на човешкото здраве и на функциите на почвата, като се отчита, че почвата е ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Наредба за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия - определя редът и начинът за провеждане на инвентаризация и проучване на площи със замърсена почва (Закон за почвите, съгласно чл. 20, ал. 2 във връзка с чл. 12, т. 6 - замърсяване на почвата). Инвентаризацията и проучванията на площи се извършват с цел да се определят площите със съмнение за замърсяване на почвите и площите с доказано замърсени почви, които да бъдат подложени на мерки за въздействие. В зависимост от проучванията се регламентират мерки за: възстановяване, ограничителни, защитни, както и мерки за обезопасяване.

Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени почви - определя редът и начинът за провеждане на инвентаризация и проучвания на площи с почви, увредени от ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване и намаляване на почвеното органично вещество; необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на извършените възстановителни мероприятия за земеделски и горски земи. Инвентаризацията и проучванията се извършват с цел да се установят площите с потенциални и действителни рискове за увреждане на почвите и нарушаване на техните функции в резултат на деградационните процеси.

Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите - специализираната наредба, въвеждаща система за оценка на замърсявания на почвата, базирана на равнището на концентрация на индивидуалните замърсители в почвата (неорганични и органични). Определят се три равнища на концентрация за всеки замърсител при 3 стойности на рН, изразени като числени стойности именно: предохранителни, максимално допустими и интервенционни стойности.

Наредба № 4 за мониторинг на почвите - урежда редът за провеждане на мониторинг на почвите, чрез създаване на Национална система за мониторинг на почвите (НСМП). Тя е част от Националната система за мониторинг на околната среда и включва събиране, оценка и обобщаване на информация за почвите, както и поддържането на информационна система за състоянието на почвите и тяхното изменение. Целта е оценка на актуалното състояние на почвите, своевременно идентифициране, анализ и прогнозиране развитието на деградационните процеси. НСМП предоставя информация за провеждане на ефективна национална политика и обслужва обществените нужди от информация за състоянието на почвите и тяхното изменение.

Наредба № 26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт - на рекултивация подлежат всички обекти разписани в чл. 11, ал. 1 от Закона за опазване на земеделските земи: рудници, кариери и други земи с нарушен почвен профил; сгуроотвали, хвостохранилища, сметища и други депа за отпадъци; стари корита на реки; трасета на изоставени канали, пътища, железопътни линии и строителни

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

площадки, след демонтаж на инженерните съоръжения, облицовки и горно строене. Рекултивацията на земите е двуетапен процес, който включва техническа и биологична рекултивация. С нея се възстановява годността на земята за земеделско или горскостопанско ползване. При невъзможност се създава друг вид ползване, като се оформя подходящ ландшафт.

Закон за опазване на земеделските земи - урежда опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи и се определят условията и редът за промяна на тяхното предназначение. Законът обръща внимание главно върху опазването на функциите на земеделските земи в селското стопанство. Глава трета „Възстановяване и подобряване на продуктивните качества на земеделските земи” представя и контролира нарушенията на тези земи от промишлено, урбанизационно и друго антропогенно естество. При изпълнения на проекти е приемливо, при определени обстоятелства, да се въведе изискване за оценка на риска от възникване на ерозионни процеси.

Закон за водите – урежда собствеността и управлението на водите на територията на Република България като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностопанските системи и съоръжения. Обръща внимание на всички фактори, които могат да причинят риск от замърсяване на повърхностните и подземни води, риск от наводнения, ранни системи за предупреждение от бедствия и аварии.

Наредба № 2 от 13.09.2007 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници - издадена на основание чл. 135, т. 5 от Закона за водите и отменя Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на повърхностните и подземни водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (обн., ДВ, бр. 87 от 2000 г.). Със заповед на министъра на околната среда и водите № РД-146/ 25.2.2015 г. за определяне на водите, които са замърсени и застрашени от замърсяване с нитрати от земеделски източници и уязвимите зони.

Закон за управление на отпадъците (ЗУО) - урежда екологосъобразното управление на отпадъците като съвкупност от права и задължения, решения, действия и дейности, свързани с образуването и третирането им, както и формите на контрол върху тези дейности. Определя изискванията към продуктите, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни или масово разпространени отпадъци, както и йерархията при управлението на отпадъците.

При разработването на настоящата програма, са взети предвид и редица европейски и национални стратегически документи, в т.ч.: Тематична стратегия по опазване на почвата (Thematic Soil Strategy) (COM (2006) 231); Предложение за Рамкова директива по почвите (Soil Framework Directive (COM(2006) 232).; Пътна карта за ефективно използване на ресурсите в Европа; Стратегически план за

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

развитие на горския сектор 2014-2023 г.; Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.); МОСВ: “Деградационни процеси на почвите и възможни мерки за устойчиво управление на земите в България”- основен доклад и други.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

III. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Почвата е основата за всички хранителни вериги и за биологичното разнообразие. Здравите почви са решение на основните предизвикателства, които са описани в Европейския зелен пакт, включително неутралност по отношение на климата, чиста и кръгова икономика, обръщане на процеса на загуба на биологично разнообразие, осигуряване на здравословна храна, опазване на човешкото здраве, спиране на опустиняването и влошаването на качеството на земите.

През последните години Европейският съюз обръща особено внимание на необходимостта от формиране и провеждане на политика за опазване и устойчиво ползване и възстановяване на почвите. В стратегията за устойчиво развитие на ЕС се подчертава необходимостта, държавите-членки да подобрят управлението и да избягват прекомерната експлоатация на ограничените природни ресурси, каквито са и почвите.

Стратегията за почвите се основава на вече предложени действия в Стратегията за химикалите и Плана за действие за нулево замърсяване. В съответствие с амбицията за нулево замърсяване, замърсяването на почвата следва да бъде намалено до 2050 г. до равнища, които не са вредни за хората и околната среда.

Значителните увреждания на почвите се считат за необратими, или могат да бъдат ограничени само с големи усилия и средства. В същото време, почвите осигуряват прехрана, доходи, икономически стабилитет не само на отделните физически лица, но и на държавата като цяло. Освен продуктивната функция, осигуряваща производство на храни и биомаса, почвите притежават и редица други изключително важни функции като буферна, носеща, филтрираща, източник на суровини, местообитание за биологични видове, съхраняваща генетичните ресурси и опазваща историческото и културно наследство на човека. Ето защо е толкова важно да се провежда целенасочена ефективна национална и общинска политика, която да отчита не само необходимостта от опазването на почвата като ресурс, но и нейното устойчиво ползване и възстановяване.

Основно предизвикателство се явява опазване функциите на почвите, тяхното устойчиво ползване и възстановяване. Акцентът следва да се постави върху превантивната защита на почвите и въвеждането на мерки за тяхното устойчиво управление.

Почвената деградация оказва влияние върху качеството на въздуха, водата, биоразнообразието, затова подобряването качествата на почвата, с цел опазване на другите компоненти на околната среда и човешкото здраве е другото основно предизвикателство.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението като резултат от замърсяване на почвите.

Протоколът от Киото подчертава, че почвата е основен резервоар на въглерод, който трябва да бъде защитен и да се увеличава, когато е възможно, тъй като запазването на органичен въглерод в почвите при добрите земеделски практики може да допринесе за смекчаване на негативните въздействия от изменението на климата и поддържане на почвеното плодородие.

Тематичната стратегия за почви на ЕС, както и Конвенция на ООН за борба с опустиняването определят, че са необходими мерки за подобряване на знанието и повишаване на информираността, споделянето на добри практики между страните-членки, тъй като малка част от обществото отчита важността на опазването на почвите и пренебрегва риска, който носи увредената почва за околната среда и човешкото здраве. Включването на въпросите за устойчиво управление на почвените ресурси в програмите за обучение ще помогне за разбирането още в най-ранна възраст на специфичните проблеми, пред които е изправен този компонент на околната среда включително за риска, който носи замърсена почва за здравето на всеки един от нас и колко важно е почвите да бъдат опазвани.

Във връзка с посочените предизвикателства, генералната стратегическа цел, която се поставя в програмата е: “Устойчиво ползване на почвите, осигуряващо съхраняване функциите на почвата, висока продуктивност, поддържане на екосистемната цялост, а където е необходимо, предотвратяване на вредното въздействие върху почвите на територията на община Хитрино“.

Това ще стане чрез идентифициране и анализиране на проблемите в областта на ползването на земеделските земи, намиране на решения за тях, устойчиво използване на почвените ресурси, обединяване на усилията на местната администрация, НПО, бизнеса и гражданите на територията на община Хитрино. След това ще бъдат набелязани мерките и проектите, които Общината ще изпълнява.

В съответствие с Националната програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020 – 2030 г.), в програмата са формулирани 4 приоритета, за постигане на генералната цел, както следва:

- ❖ Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;
- ❖ Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси,

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

възстановяване и съхраняване функциите на почвите.

- ❖ Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване.
- ❖ Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

IV. ПОЧВИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА ХИТРИНО

Община Хитрино е разположена в Североизточната част на България и Лудогорието и се намира на около 20 км северно от областния град Шумен. Хитрино е на разстояние от около 120 км от пристанищата Силистра, Русе и Варна, както и летищата Варна и Русе.

През Община Хитрино преминава главен път I -7 Силистра-Шумен-Ямбол. Хитрино е и железопътна гара на главната ЖП линия Варна - Русе. В непосредствена близост е автомагистрала „Хемус“, която е връзка между Варна и София.

На север граничи с община Венец, на изток с общините Нови пазар и Каспичан, на юг с община Шумен, на запад с община Лозница и на северозапад и запад с Община Самуил (Разградска област).

Фигура IV.1 Географско местоположение на община Хитрино

В посочените граници общината заема площ от 289 кв. км, което е 8,2 % от площта на област Шумен и това я прави седма по големина в рамките на областта.

Община Хитрино е съставена от 21 броя населени места, от които: 2 големи села, 7 средни, 11 малки и 1 много малко. Общата площ на територията на Община Хитрино е 28889.94 ха. Площта на урбанизираните територии е 1302.95 ха, което е 4.51% от общата площ на общината. Село Хитрино няма земеделски земи, то се състои само от урбанизирана територия. Изменение на функционалното предназначение на някои територии, съгласно Общият устройствен план на община Хитрино е представено следващата

таблица.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Таблица IV.1. Баланс на територията на община Хитрино и бъдещо развитие в устройствени зони

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

ОБЩИНА ХИТРИНО										
ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ		СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ				ПРОЕКТ				
		в границите на населените места	извън границите на населените места	ОБЩО за ОБЩИНАТА		в границите на населените места	извън границите на населените места	ОБЩО за ОБЩИНАТА		ИЗМЕНЕНИЕ
1	ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ	площ (ха)	площ (ха)	площ (ха)	% от територията	площ (ха)	площ (ха)	площ (ха)	% от територията	площ (ха)
1	Урбанизирани територии									
1.1	Жилищни функции	854.78	0.00	854.78	2.96	859.80	0.00	859.80	2.98	5.02
1.2	Терени за обществено-обслужващи функции	50.23	0.36	50.59	0.18	49.27	2.06	51.33	0.18	0.74
1.3	Територии за спорт и атракции	22.09	14.49	36.58	0.13	31.09	5.54	36.63	0.13	0.05
1.4	Територии със смесени функции	0.00	0.00	0.00	0.00	48.20	2.30	50.50	0.17	50.50
1.5	Територии с рекреационни функции	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.63	14.63	0.05	14.63
1.6	Терени за производствено-складови и стопански функции	65.50	208.87	274.37	0.95	221.29	76.44	297.74	1.03	23.37
1.7	Терени за озеленяване, паркове и градини	40.66	1.13	41.79	0.14	46.26	1.13	47.39	0.16	5.60
1.8	Терени за гробищни паркове	0.27	55.46	55.73	0.19	0.27	60.09	60.37	0.21	4.64
1.9	Други урбанизирани територии извън населените места	0.00	2.25	2.25	0.01	0.00	1.54	1.54	0.01	-0.71
2	Земеделски територии									
2.1	Ниви	0.00	18490.64	18490.64	64.00	0.00	17974.64	17974.64	62.22	-516.00
2.2	Трайни насаждения	0.00	579.92	579.92	2.01	0.00	386.37	386.37	1.34	-193.56
2.3	Територии за земеделска дейност	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	652.81	652.81	2.26	652.81
2.4	Необработваеми земи	0.00	3406.79	3406.79	11.79	0.00	3362.91	3362.91	11.64	-43.88
2.4.1	дерета, пясъци, оврази, ями и др.	0.00	38.30	38.30	0.13	0.00	0.00	0.00	0.00	-38.30
3	Горски територии									
3.1	Гори	0.00	2994.24	2994.24	10.36	0.00	0.00	0.00	0.00	-2994.24
3.1.1	Стопански гори	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2969.18	2969.18	10.28	2969.18
3.1.2	Защитни гори	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.81	1.81	0.01	1.81

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

	3.1.3	Специални гори	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	23.95	23.95	0.08	23.95
	3.1.4	Други горски територии в земеделски земи	0.00	944.82	944.82	3.27	0.00	941.11	941.11	3.26	-3.71
4		Територии заети от водни площи	3.18	45.50	48.68	0.17	3.34	70.93	74.27	0.26	25.60
5		Територии за транспорт и комуникации	265.60	753.11	1018.71	3.53	272.40	742.77	1015.17	3.51	-3.54
6		Територии за инженерно-техническа инфраструктура	0.67	13.66	14.33	0.05	1.08	16.32	17.17	0.06	2.84
II	ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ										
1		Територии за опазване на културното наследство	0.00	0.99	0.99	0.00	0.00	14.18	14.18	0.05	13.19
2		Територии за добив на полезни изкопаеми	0.00	31.44	31.44	0.11	0.00	31.44	31.44	0.11	0.00
3		Депозита за отпадъци	0.00	4.98	4.98	0.02	0.00	4.98	4.98	0.02	0.00
		Общо:	1302.98	27586.95	28889.93	100.00	1533.02	27357.14	28889.93	100.00	0.00
III	ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И ЗОНИ (припокриващи се)										
1		Защитена зона "Каменица"	0.00	891.71	891.71	3.09	0.00	891.71	891.71	3.09	0.00
2		Защитена зона "Кабюк"	0.00	23.30	23.30	0.08	0.00	23.30	23.30	0.08	0.00
3		Археологически резерват "Землено укрепление Кабюк"	0.00	194.50	194.50	0.67	0.00	194.50	194.50	0.67	0.00
4		Санитарно-охранителна зона на водоизточник	0.00	12030.19	12030.19	41.64	0.59	12036.74	12037.33	41.67	7.15
5		Привантивна устройствена защита	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	18.85	18.85	0.07	18.85
		Общо:	0.00	13139.50	13139.50	45.48	0.59	13164.90	13165.49	45.57	25.99

Източник: Общ устройствен план на Община Хитрино

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Общият устройствен план на Община Хитрино е одобрен с Решение №104 от 23 ноември 2018г. на Общински съвет Хитрино, обнародвано в ДВ бр.16 от 22.02.2019 г. Видно от таблицата, функционални изменения са претърпяли най-много земеделските територии, свързани с разширението на регулационните граници на населените места и формирането на устройствените зони.

По данните от съществуващото положение се отличава преобладаването на обработваемите земеделски земи. В количествено отношение земеделските територии, формиращи към настоящия момент 78 % от територията на общината, ще бъдат незначително засегнати за сметка на увеличаване на териториите с жилищни функции (23,88 ха), териториите за рекреационни дейности (5,02 ха), териториите със смесени функции (50,50 ха), терените за озеленяване, паркове и градини (5,60 ха), терените за гробищни паркове (4,64 ха). При това, предвижда се промяна на трайното предназначение предимно на необработваеми земи, което няма да се отрази на продуктивния потенциал на поземлените ресурси в общината.

Почвената покривка е обусловена от геоложки строеж и отразява влиянието на континенталните климатични условия, релефа и растителната покривка.

Територията на България се характеризира с голямо разнообразие на почвената покривка, поради влиянието в България на четири големи почвени провинции - Степна и лесостепна източноевропейска, Средиземноморска южноевропейска, Горско атлантическа западноевропейска и Влажна субтропична черноморска. Представена е от 15 почвени типа, в които се поделят 42 подтипа.

На територията на България се отделят следните три почвени зони:

- ❖ Севернобългарска лесостепна почвена зона - обхваща Дунавската равнина и Предбалкана /до 600-700 м н.в./. В посока от север на юг промяната на почвообразуващите скали, климата и растителната покривка обуславя и промяна на почвените типове и техните съчетания.
- ❖ Южнобългарска ксеротермална почвена зона - обхваща територията на Южна България /до 700-800 м.н.в./. Поради по-разнообразния и по-топъл преходно-континентален климат и ксерофитна растителност са се формирали специфични почвени типове.
- ❖ Планинска почвена зона - обхваща планинските райони /над 700-800 м.н.в./, покрити с широколистни и иглолистни гори, както и обширни пасища и ливади с различни вариации на планинския климат.

Пространствените съчетания на релеф, климат и растителност имат първостепенно значение за хоризонталното и вертикално разположение на главните почвени типове и за формирането на почвените зони. Почвената покривка е представена от 15 почвени типа, в които се поделят 42 подтипа. В обсега на Севернобългарската лесостепна почвена зона са разпространени зоналните почвени типове – черноземи (54% от площта на зоната) и сиви горски почви (39% от площта на

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

зоната). Черноземните почви са разпространени в Дунавската равнина (западна и средна част), Южнодобружанското плато и Лудогорието. Привързани са към равнинно-хълмистия релеф на равнината и льосовата покривка, и сухия умерено-континентален климат и сухолюбива растителност. Характеризират се с повишена мощност на хумусния хоризонт (60-80 см), но с ниско хумусно съдържание (2-4%). Поделят се на: карбонатни, типични, излужени и деградирани.

Фиг. IV.2 Агроекологични райони на територията на Р България

Почвите в Лудогорието са силно повлияни от особеностите на скалната основа и от характера на релефа, климата и растителността. Във връзка с льосовата и льосовидната основа, сравнително сухия климат и наличието на сухолюбива лесостепна растителност от север към юг е разпространението на карбонатните, типичните и изслужените черноземи /оподзолените/ черноземи, които заемат 39% от обработваемата земя. Сивите и тъмносиви горски почви (61%) са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност. Поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси, сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-алувиален хоризонт, който варира от 5 до 30 см, като средно не надвишава 20 см дълбочина. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

затоплят през пролетта.

Съгласно почвената карта на България (Нинов, 1997), почвите в общината могат да се опишат по следния начин:

- ☉ Ордери – E – почви със забележима повърхностна акумулация на наситена с бази органична материя
Типове – Черноземи (Chernozems, CH)
Подтип – 29 – обикновени (haplic, CHh)
- ☉ Ордери – F – почви с акумулация на глина и сесквиоксиди и органична материя в подповърхностните хоризонти
Типове – Лесивирани (Luvisols, LV)
Подтип – 35 – обикновени (haplic, LVh)

Почвите в община Хитрино са представени от всички подтипове на черноземите. Основни почви са изслужените черноземи, както и тъмносивите и ливадни почви. Изградените полезащитни горски пояси донякъде смекчават негативното влияние на суховеите върху селскостопанската дейност.

Основните почвени видове, срещащи се на територията на Община Хитрино са *карбонатните и типичните черноземи*. Те заемат значителни площи в североизточната и централната част на общината – в землищата на селата Върбак, Сливак, Каменяк, Тимарево, Развигорово, Звегор и др. Формирани са върху льосовидни изветрителни продукти. Характеризират се с добре обособен хумусен хоризонт и слабо развит преходен. Притежават рохкав строеж и добър въздушен и топлинен режим. Отличават се с добро естествено плодородие. Неблагоприятните им свойства са: голяма водопропускливост и неблагоприятен фосфатен режим.

Карбонатните черноземи съдържат специфични образowania - карбонатни мицели.

Типичните черноземи са формирани върху разкъсана льосова основа. В морфологично отношение не се различават съществено от карбонатните черноземи, с тази разлика, че карбонатите при тях се наблюдават във височинния интервал 25-60 см. Мощността на хумусния хоризонт е 50-70 см. Поради идентичните свойства на типичните черноземи с тези на карбонатните те се обединяват в една обща агро-производствена група.

Изслужените черноземи заемат значителни площи в землищата на селата Трем, Студеница, Тервел, Единаковци, Байково. Формирани са върху изветрителни продукти на мергели и льосовидни материали. Характеризират се със сравнително мощен хумусен хоризонт, висок запас на органическо вещество, тежко-песъчливо глинест механичен състав и високо потенциално и ефективно плодородие.

Изслужените черноземи са сред най-плодородните почви. Това се дължи на тежкия механичен състав (песъчливо-глинест, като количеството на глината се увеличава в дълбочина) и добрата водозадържаща способност. Формирани са върху льосовиден и песъчливо-глинест субстрат.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Разклоненията на Самуиловските височини са заети от сиви горски почви, характеризиращи се с плитък хумусен хоризонт 20-30 см., на отделни места ерозиран. Те имат неблагоприятни физически свойства – пропускливост, ниска аерация, които се обуславят от плътния и глинест алувиален хоризонт. Голяма част от тях са ерозирани, бедни на хранителни вещества. Най-целесъобразно е една част от тези почви, които са в значителна степен засегнати от ерозията да се залесят, а по равнинните терени да се използват за невзискателни култури.

Сивите горски почви се характеризират с маломощен хумусно-алувиален хоризонт, поради изсичането на горите и интензивните ерозионни процеси. Сивите и тъмносиви горски почви имат добра структура, пропускат въздуха и задържат влагата и бързо се затоплят през пролетта. Те са образувани върху слюдести шисти, карбонатни пясъчници и др., под влияние на влаголюбива букова растителност, която постепенно е била унищожена и заменена с по-сухолюбива растителност.

Върху трасетата на река Каменица и Пакоша и нейните притоци са разпространени алувиално-ливадни почви. Наличието на мощен хумусен хоризонт и добра запасеност от органично вещество обуславят високото естествено плодородие на тези почви. Подходящи са за създаване на овощни насаждения и за отглеждане на фуражни, технически и зеленчукови култури.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

V. АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ДЕГРАДАЦИОННИТЕ ПРОЦЕСИ ВЪРХУ ПОЧВИТЕ И ТЕНДЕНЦИИ НА ПРОЯВЛЕНИЕ В ОБЩИНА ХИТРИНО

Замърсяването на земята и почвата също е глобален проблем. Въздухът и водата могат да пренасят замърсители, включително азотни съединения и микропластмасови частици, по целия свят и да ги депонират върху земната повърхност. Някои замърсители се разпадат в почвата с времето, но други остават завинаги. В много случаи земята и почвите ѝ са крайната дестинация, където в течение на времето се натрупват различни замърсители. Рисковете от тези химикали и различните им съединения не са напълно известни в целия им обхват. Същевременно въз основа на обектите, от които са взети проби, е установено, че замърсяването на земята и почвата може да има значително въздействие върху здравето на човека, както и върху биологичното разнообразие на почвите и здравето на екосистемите. Тези замърсители могат да засегнат живеещите в почвата организми и евентуално да замърсят храната и питейна вода.

Почвата е ограничен, незаменим и практически невъзобновим природен ресурс. В зависимост от факторите на почвообразуване – биотични и абиотични се формира почвена покривка с различна мощност на почвения профил и хумусния хоризонт, с различен механичен състав, почвена реакция, структура, различно съдържание и запасеност с органично вещество и хранителни елементи, различни, водни, въздушни и топлинни режими.

Деградацията на почвата включва протичането на редица процеси, които водят до пълно или частично нарушаване на една или повече от нейните функции. Основните заплахи за нарушаване на функциите на почвите са дефинирани в Закона за почвите и включват: ерозия, киселяване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване и свлачища.

Ерозия на почвата

Като най-сериозна заплаха за деградацията на почвите в България се определя ерозията, което произтича от природните дадености, начинът на земеползване, обработката на почвата, несъобразена с нейните специфични характеристики, технологията да отглеждане на земеделските култури, прилагане на необосновани сеитбообръщения.

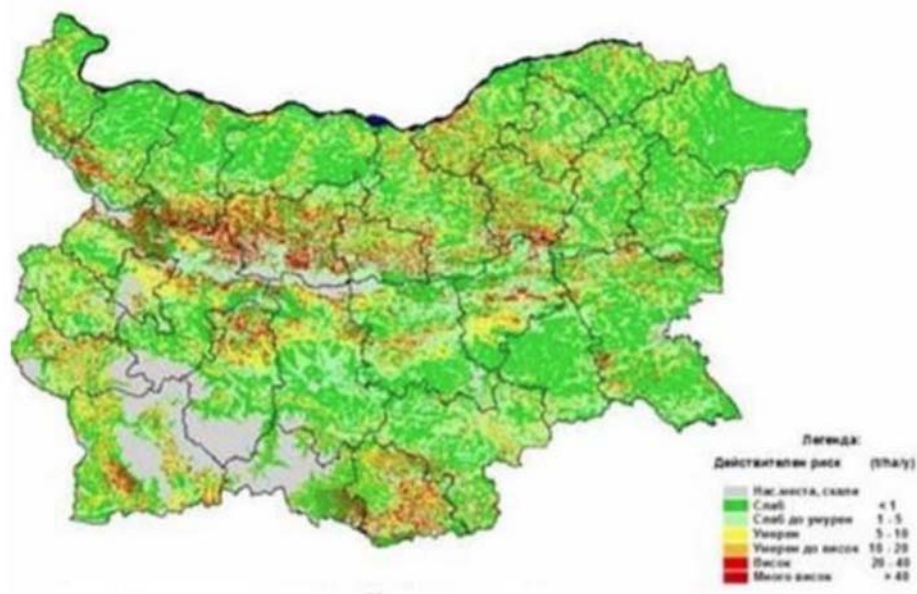
Ерозията влияе съществено върху екологичните и икономически функции на почвата. Негативното въздействие се дължи на намалената мощност на хумусния хоризонт и дълбочина на коренообитаемия слой, пониженото съдържание на органично вещество, количество на хранителните елементи и запаси на почвена влага, деградация на почвената структура, образуване на почвена кора; загуба на биоразнообразие; замърсяване на водните течения, поява на еутрофикация, акумулация на наноси в по-долу лежащите територии по склоновете.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Водоплощна ерозия

Водоплощната ерозия причинява най-големи щети на почвата у нас, тъй като е тясно свързана с наклона на терена. При наклон по-голям от 1° се наблюдава поява на ерозионни процеси. Този фактор е в тясна връзка с валежите и тяхната интензивност, което води до деградивното механично въздействие на водата върху почвата. В следствие на което много от обработваемите земи се лишават от повърхностния слой почва, образуват се бразди, ровини, оврази, което ги прави негодни за селскостопанска експлоатация. Над 65 % от почвите в България проявяват средна до много силна податливост на ерозия.

Фиг. V.1 Водоплощна ерозия на територията на Р България

Ерозирали терени в общината се наблюдават предимно в наклони и обезлесени райони, като скоростта на ерозия е различна при различните типове растителна покривка. Видът на почвообработките и начина на трайно ползване на земите са основните фактори определящи на процеса на водоплощна ерозия ако се изключат природните и климатични фактори.

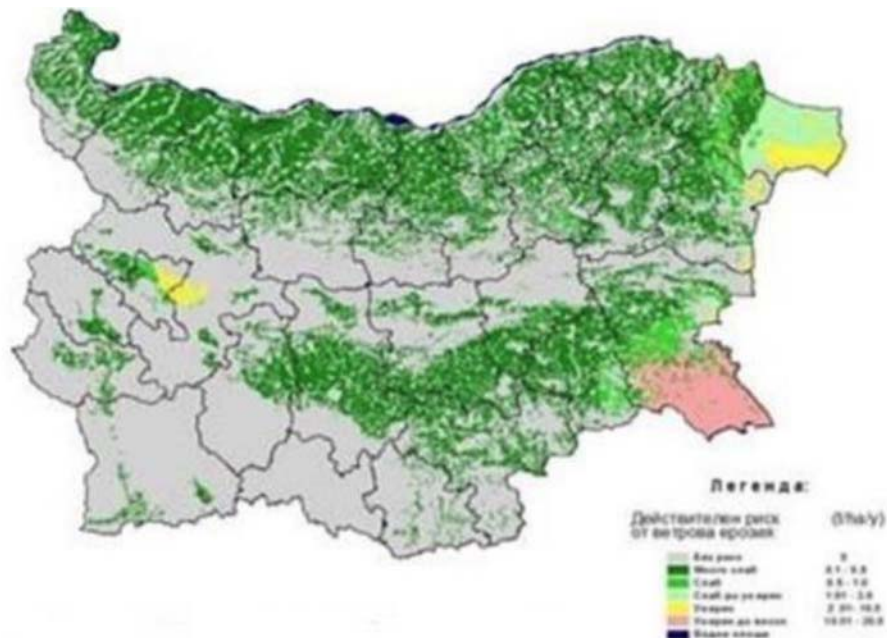
Ветрова ерозия

За развитието на този процес основна роля има вятъра и неговата скорост. За разлика от водоплощната ерозия, която е в тясна връзка с водата и наклона на терена, ветровата ерозия се проявява главно при големи и открити равнини и места със засушливи територии. На такива благоприятни места вятъра проявява своята сила, посока и скорост. Вятъра по важност е на първо място като предпоставка за развитие на

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

дефлационни процеси, след него се подреждат валежите, относителната влажност и температурата на въздуха. Площите в България, засегнати от ветрова ерозия са представени на следващата фигура.

Фиг.V.2 Ветрова ерозия на територията на Р България

От ветровата и водна ерозия са обхванати склоновете на Самуиловските възвишения, района на с. Калино, Иглика, Становец, Близнаци. Склоновете и бреговите форми на терена са заети от ерозирани, плитки и каменливи почви. Характеризират се със силно скъсен хумусен хоризонт, на места напълно отнесен от ерозията. Имат много ниски агропроизводствени качества и са неподходящи за отглеждане на селскостопански култури.

Вкисляване на почвата

Вкисляването на почвите се извършва главно под въздействие на природни и антропогенни фактори. Източник на повишена киселинност в почвата при естествени условия са главно органичните киселини, образуващи се при разлагане на растителните остатъци и просмукващи се с атмосферната влага в почвата. Почвата се вкислява интензивно, когато с реколтата се изнасят значителни количества Са и Mg и не се връщат обратно в почвата. На територията на общината няма вкислени почви.

През 2020 г. е извършено пробонабиране по почвен мониторинг II-ро ниво – функционална подсистема “Контрол и опазване на почвите от вкисляване” в 3 пункта /полигона/ – в землищата на с. Венец, с. Риш и с. Менгишево по схема на ротиращите диагонали. Не са констатирани проблеми относно вкисляване на почвите.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Засоляване на почвата

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на воднорастворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал.

Предвид, че този деградиционен процес се наблюдава на ограничени територии с близки минерализирани подземни води или е вторично проявен при неправилно торене и напояване, той не представлява значим проблем за почви.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на общината се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и използване на течна торова маса.

На територията на област Шумен не са определени пунктове за наблюдение на засоляване на почвите.

Уплътняване на почвата

Негативното въздействие на уплътняването се изразява в понижена аерация на почвата, свързана с нарушаване на водно-въздушния и топлинния ѝ баланс, намаляване на водопропускливостта и понижаване на почвеното плодородие. Уплътняването на почвата води и до намаляване потенциала на повърхностния отток, с което се повишава интензивността на водно-ерозионните процеси и рискът от наводнения. В страната няма мониторингови данни по отношение уплътняването на почвите. Според експертни оценки се приема, че около 506 000 ha (4.5 %) от почвите в страната са засегнати от този деградиционен процес. Няма тенденция за увеличаване на площите с уплътнени почви.

Засушаване

Основен процес и проблем, който влияе върху състава и функциите на почвите. В доклада на Национален институт по метеорология и хидрология към БАН „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф. дфн. Александров е направено пространствено разпределение на районите в България, уязвими към засушаване. Там е посочено, че въпреки големия брой на изследванията върху засушаванията в чужбина и България все още не е разработена единна методика за тяхното изучаване поради сложността на явлениято и многостранността на неговото проявление и въздействие. „Основен методичен проблем при изучаване на засушаванията е тяхната типизация. Обикновено се различават четири-пет типа засушаване: почвено, атмосферно, почвено-атмосферно, хидрологично и социално-икономическо.

Почвеното засушаване настъпва при продължителен безвалежен период, който може да настъпи през всеки месец или сезон. При почвеното засушаване коренообитаемият слой просъхва и растенията страдат от недостиг на вода. Всъщност, почвеното засушаване представлява продължителен период, при който се

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

нарушава водния баланс в почвата и на растителните екосистеми, влошава се физиологичното състояние на растенията и добивите рязко спадат. При атмосферната суша, освен ниските валежи се наблюдават високи температури и ниска влажност на въздуха. Чести явления са сухите и горещи ветрове и вследствие на голямата евапотранспирация се нарушава водния баланс на растенията. Растенията се намират в най-неблагоприятни условия при настъпване на почвено- атмосферно засушаване. Комплексът от почвени и метеорологични условия се характеризира с много малки запаси от почвена влага, ниски количества валеж, високи температури, ниска влажност на въздуха и силни горещи ветрове.

През отделните сезони засушаването се отличава с някои характерни особености. *Пролетната суша* се характеризира с невисоки температури, ниска влажност и силни ветрове, което влошава условията за сеитба, поникване и нормално начално развитие. Забавянето на поникването влошава условията на развитието на агроекосистемите през целия вегетационен период. При такива условия рязко нараства популацията на редица вредители, които нанасят и допълнителни щети. Пролетните засушавания са особено характерни за Северозападна България (40% от случаите) и Черноморското крайбрежие (50%). *Летните суши* се характеризират с високи температури, ниска влажност на въздуха и интензивно сумарно изпарение (физическо и транспирация). Това са типични почвено- атмосферни засушавания, особено когато продуктивната почвена влага започва рязко да пада под 70% от пределната полска влагоемност. Растенията увяхват, спират растежа си, пожълтяват и изсъхват, когато почвената влага падне под влажността на завяхване. Особено опасно е, когато засушаването е съчетано със суховеи. Интензивните летни засушавания са най-продължителни по Черноморското крайбрежие и в Горнотракийската низина. *Есента сушата* се отразява неблагоприятно върху провеждането на есенната дълбока оран, сеитбата и поникването на есенниците, които навлизат в зимата недостатъчно развити и често страдат от измръзване. Тези засушавания са характерни за Черноморското крайбрежие, Североизточна България и Горнотракийската низина“.

Намаляване на почвеното органично вещество

Почвите играят важна роля в кръговрата на въглерода на земята, тъй като съдържат голяма част от запасите на въглерод. Това е важно не само за глобалния баланс на въглерода, но също така и за настоящия и бъдещ продуктивен потенциал. Почвите от селскостопанския фонд силно се различават по концентрация на въглерод и свързаните с това свойства.

Съгласно представената по-долу карта, най-висока е запасеността при тип Черноземи, разпространени за територията на общината и вариращи в границите 9 - 10 kg/m² за слоя 0 – 100 cm

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Фиг. V.3 Запасеност на почвата с органично вещество в kg/m^2 за слоя 0-100 cm на територията на Р България.

Замърсяване на почвата

Замърсяване с тежки метали и металоиди

Различните почви имат различна устойчивост към химическо замърсяване, поради което концентрациите на тежки метали – „предохранителни“, „максимално допустими“ и „интервенционни“ са определени в зависимост от редица показатели на почвата като рН, механичен състав, дълбочина, начин на ползване на земите – обработваеми, постоянно затревени, населени места, паркове, спортни площадки и индустриални/производствени терени.

На територията на общината няма източници, предизвикващи замърсяване на почвите с тежки метали. Като цяло превишаването не преминава “Максимално допустима концентрация” (МДК) за съдържание на тежки метали в почвите. Съгласно т. 3 на § 1 от Допълнителните разпоредби на Наредба №3 от 1.08.2008 г. за нормите на допустимо съдържание на вредни вещества в почвите, “Максимално допустима концентрация” е съдържание на вредни вещества в почвите в mg/kg , превишаването, на която при определени условия води до нарушаване на почвените функции и до опасност за околната среда и здравето на човека.

Съгласно „Годишен доклад за оценка на състоянието на околната среда на РИОСВ-Шумен за 2020 г.“, на територията на РИОСВ – гр. Шумен, броят на пунктовете за обследване от мрежата за широкомащабен почвен мониторинг I-во ниво е 25. През 2020г. в изпълнение на утвърдената програма от ИАОС - София по почвен

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

мониторинг Iво ниво - широкомащабен мониторинг, Регионалната лаборатория - гр. Шумен е извършила пробонабиране от две дълбочини от 6 пункта пункт № 352 с. Методиево, общ. Върбица; пункт № 355 с. Ясенково, общ. Смядово; № 367 с. Драгоево, общ. Велики Преслав; пункт № 369 с. Коньовец, общ. Шумен; № 370 с. Становец, общ. Хитрино; № 382 с. Бял бряг, общ. Смядово. Предстои изпитване на пробите по показатели: почвена реакция, специфична електропроводимост, биогеенни елементи - общ азот, общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, рН (H₂O), рН (CaCl₂), специфична електрическа проводимост, обемна плътност, както и тежки метали- Zn, Cu, Pb, Cr, Co, Ni, и As, Ng, полициклични ароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и органохлорни пестициди.

Замърсяване с радиоактивни елементи

Замърсяването на почвите с радионуклиди е свързано главно с прилагания в миналото *in situ* метод за екстракция на уран чрез сондажи и използване на сярна киселина като разтворители.

Почвите, замърсени с радионуклиди, са концентрирани около площадките за добив на уран (понастоящем закрити). След прекратяването на уранодобива и уранопереработката във всички обекти са изпълнени редица дейности по биологична рекултивация. На територията на общината не са установени почви, които да са замърсени с радиоактивни елементи.

Замърсяване с органични замърсители

Излезлите от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност представляват опасни отпадъци и за тях се прилагат съответните разпоредби на ЗУО, касаещи третиране на тези отпадъци. Едни от основните устойчиви органични замърсители са хлорорганичните пестициди, които масово са използвани в селското стопанство през 60-те години на миналия век.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на общината се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и използване на течна торова маса. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

Съществен проблем за общината са пестицидите и хербицидите с изтекъл срок на годност, които са се съхранявали в складове с неограничен достъп на хора и животни в близост до някои населени места. Количествата натрупани на територията на община Хитрино са общо 8054 кг, в т.ч. прахообразни 6004 кг и течни 2050 кг.

Решаването на проблема с досега натрупаните негодни за употреба пестициди на територията на България е централизирано и основно се финансира от държавата.

През 2002 г. съгласно договор № 3315/354 между МОСВ и Община Хитрино е изготвен проект за ремонт на склад - депо за негодни пестициди, преупаковане и

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

извозване в с. Тимарево на стойност 15 167 лв. В момента в този охраняем и отговарящ на изискванията за опазване на околната среда склад се съхраняват 6004 кг прахообразни и 2050 кг течни пестициди. При извършените контролни проверки с представители на община Хитрино и РИОСВ – Шумен относно начина на съхранението им не са констатирани нарушения.

По - голяма част от пестицидите са с неизвестен произход. Съхраняват се в склада повече от 10 години, което увеличава риска от замърсяване на околната среда.

Към момента е в ход проект на ПУДООС за обезвреждане на пестициди, съхранявани в общинските складове на територията на Североизточна България. Проектта ще се осъществи по швейцарска програма и склада на Община Хитрино е включен в него.

Очаква се след достигане на проекта до финалната му фаза негодните пестициди да бъдат предадени за обезвреждане, а склада закрит и безопасен.

Ежегодно комисия с участието на представители на Гражданска защита, РПУ, РИОСВ и общинска администрация извършва проверки за състоянието на склада и съставя протокол.

Замърсяване с нефтопродукти

Регистрират се ограничени локани замърсявания на почвата с нефтопродукти, предимно като разливи около бензиностанции, но техните площадки са запечатани и не представляват опасност за компонентите на околната среда

Замърсяване с отпадъци

Със заповед на Директора на РИОСВ гр. Шумен, през 2009 г. двете общински депа са спрени от експлоатация като нерегламентирани сметища. Общината е кандидатствала за финансиране с проекти за "Рекултивация на съществуващи общински депа за битови отпадъци в с. "Сливак и в с. Тимарево, общ. Хитрино". Проектите са одобрени и изпълнени. След завършване на рекултивацията на общинските депа за битови отпадъци имотите са с начин на трайно ползване "пасище, мера".

Средствата за рекултивация и на двете депа са осигурени от Предприятието за управление на дейностите по околна среда и към настоящият момент на територията на община Хитрино няма разположено действащо депо за отпадъци.

На територията на община Хитрино са закрити и ликвидирани и селските и квартални сметища за нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Въпреки, предприетите действия и усилия от страна на община Хитрино, нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци) все още съществува, най-често в малките населени места, край дерета на реките и прилежащите им територии. При установяване на нерегламентирано замърсяване с отпадъци, служители от общинската

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

администрация изготвят констативни протоколи до сметопочистващата фирма, обслужваща съответния район, с предписания за почистване на замърсяването.

Експерти от РИОСВ Шумен също извършват периодични проверки на речните легла и прилежащите територии и при установяване на нерегламентирано замърсяване, задължават кметовете на общините да предприемат действия за почистването им, както и недопускането на последващо замърсяване.

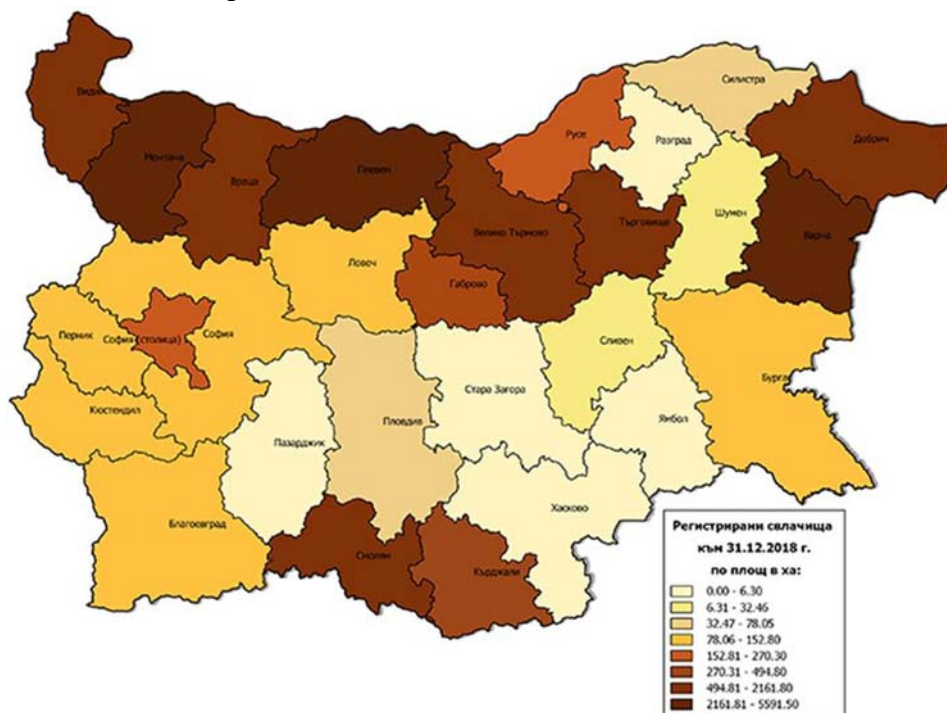
При извършване на проверките по чистотата на населените места от експертите на РИОСВ, констатираните видове отпадъци са основно от битов характер, голям е процента и на строителните отпадъци, биоразградимите и животинска торова маса.

Въпреки усилията, които полагат общината, все още е недостатъчен контролът от тяхна страна за недопускане на замърсяване на почвите със смесени битови и строителни отпадъци.

Свлачища

Свлачищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията във всички области в страната. Активизирането на свлачищата се обуславя от неблагоприятни природни явления като земетресения, движения на разломи, колебания в нивата на подземни води и др. В отключването на свлачищните процеси въздействие може да окаже и човешката дейност – при извършване на дълбоки изкопи, прекарване на пътища, добив на полезни изкопаеми и др. Като цяло в България тенденцията е към увеличаване на свлачищните процеси, като те обикновено се засилват след снеготопене и обилни валежи.

На следващата карта е представено разпределението на площите в страната, засегнати от свлачищни процеси.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Фиг. V.4 Регистрирани свлачища на територията на Р България към 2018 г.

Факторите, влияещи за проявата на свлачищните процеси са предимно глиневия строеж, подпочвените води и стръмните терени. Като се изходи от тези съображения свлачища могат да се развият по стръмните склонове и склоновете на овразите, при извършване на изкопни работи, изсичане на растителността и др.

За територията на Община Хитрино е регистрирано едно свлачище на път III SHU1065 (III-7003) между село Иглика и село Становец. Свлачището е регистрирано през 2013г. Съгласно геоложката карта на България, основните материали, изграждащи терена в дълбочина са с долно кредна възраст, отнесени към Разградска и Русенска свити. Разградска свита е представена от глинести варовици и мергели, а Русенската свита – от зърнести органогенни варовици. Те са припокрити от кватернерни еолични образувания, представени от глинест лъос.

Основни изводи

- ✓ На територията на общината не са налични почви, замърсени с тежки метали;
- ✓ На територията на общината не са регистрирани замърсявания на почвата в следствие на употребата на пестициди;
- ✓ Няма информация за заблатени почви;
- ✓ Ерозионни процеси са развити и се дължат на характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите;
- ✓ Вкисляване на почвите не е констатирано;
- ✓ Почвите на територията на общината са характеризират с добра запасеност с почвено органично вещества.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

VI. ВЛИЯНИЕ НА ГОРСКИЯ И СЕЛСКОСТОПАНСКИЯ ОТРАСЛИ ВЪРХУ СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ В ОБЩИНА ХИТРИНО

Нуждаем се от земеделие, за да отглеждаме храната си, но някои неустойчиви селскостопански практики продължават да замърсяват почвите.

Растенията се нуждаят, освен всичко друго, от хранителни вещества, за да растат, а интензивното земеделие може да изчерпи хранителните вещества в почвата по-бързо, отколкото природата ги възстановява. Торовете компенсират този недостиг чрез внасяне на допълнителни хранителни вещества. За съжаление, често растенията не поемат цялото количество и излишъкът, който първоначално е в почвата, рано или късно навлиза в езерата и реките. Веднъж попаднал във водите, излишъкът на азот често води до прекомерно развитие на растенията и водораслите, чието разграждане може сериозно да намали нивата на кислород във водата, като уврежда животинските и растителните видове в тази екосистема.

Медта се използва широко като фунгицид в лозя и овощни градини от десетилетия. Неотдавнашно широкомащабно проучване показва, че концентрацията на мед в лозята е три пъти по-висока от средната за европейските почви. Към фуражите за животни се добавя мед, която се въвежда в околната среда при разпръскването на оборския тор върху пасища и други земеделски земи.

Кадмият е друг силно токсичен метал, който се среща в минералните фосфорни торове. Някои „органични торове“, например утайки от пречистване от отпадъчни води, оборски тор, компост и биологични отпадъци, също могат да въведат широкообхватна комбинация от тежки метали и органични замърсители, ако не са добре регулирани.

Химикали от дългосрочната употреба на пестициди се откриват в почвени проби в цяла Европа. Над 80 % от почвите, изследвани в едно проучване, съдържат остатъчни вещества от пестициди, като 58 % съдържат два или повече вида остатъчни вещества.

Земите от селскостопанския фонд съставляват над половината от територията на община Хитрино. Земеделските земи представляват сравнително висок дял в сравнение със средното за страната, и имат важно и структуроопределящо значение за по-голямата част от селищата в общината. Произвеждат се главно зърнени и зърнено – фуражни култури, както и традиционни масиви от трайни насаждения – сливи, ябълки и череша. От техническите култури се отглеждат – тютюн и слънчоглед.

Обработваемата земя заема площ 190 705 ха или 64.01 % от територията на общината. На човек от населението се пада по 29,2 дка обработваема земя (при средно за страната 5.2 дка). Най-много обработваема земя има в землищата на с. Върбак, с. Живково и с. Тимарево и с.Камењак , а най-малко в землищата на селата – Становец,

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Единаковци и Висока поляна. Необработваемите земи заема площ от 34060 дка – 11.79 % от територията на общината.

Като природен ресурс, почвите са един от важните фактори за развитие на основния отрасъл на аграрния сектор-растениевъдството. Те благоприятстват развитието на зърно- производството и частично на зеленчукопроизводството. Този природен ресурс се използва ефективно и подпомага развитието на икономиката на общината.

Почвите в района на общината са относително чисти. Няма данни за замърсяването им от промишлени дейности, с нефтопродукти и с пестициди. Използват се добри земеделски практики. Повишава се информираността на обществото за екологичните и икономическите ползи, както и необходимостта от предприемане на мерки за опазването на този компонент на околната среда.

Съгласно Заповед № РД 09-59/02.02.2010 г. на Министъра на земеделието и храните на територията на община Хитрино са определени физически блокове, като земеделски земи с висока природна стойност (ВПС), което подпомага земеделските производители обработващи тези земи

Основните показатели характеризиращи почвеното плодородие са: общ азот, лесно достъпен фосфор и калий, съдържание на хумус и калциев карбонат, рН във водата и калиев хлорид, всички те се определят въз основа на почвени анализи. Тези показатели за плодородие, подлежат на промяна през периода на експлоатация на почвата в процеса на земеделското производство.

За разглеждания регион селскостопанския отрасъл не оказва влияниия върху състоянието на почвите в общината. Като антропогенен фактор върху замърсяването на почвата в областта може да се разглежда нередовна оран, лоша селекция на селскостопански култури и насаждения, принудително отглеждане на култури, които се отглеждат на наклонен терен, обезлесяване и други фактори, които водят до ерозивни процеси. В резултат на изброените по-горе антропогенни дейности съществува опасност от унищожаване на големи площи от най-плодородната земя, в т.ч. намаляване на производственият и капацитет.

Основната цел на класическото селскостопанско производство е да увеличи максимално добива на единица земеделска площ. За постигне тази цел се изразходват огромни количества невъзобновяеми природни ресурси и енергия, както и различни видове агрохимикали - пестициди, минерални торове и др. Пестицидите са химически съединения или смеси, които се използват за елиминиране, контрол и унищожаване на растителните и други видове вредители. За разлика от повечето замърсители, които се въвеждат в околната среда без конкретна цел, пестицидите се въвеждат с намерението да помогнат на хората в „борбата“ с вредните микроорганизми и многобройни вредители с цел увеличаване на добивите.

Внесените в почвата пестициди могат, в зависимост от дозата и вида на използвания препарат, да променят състава на почвената микрофлора. Почвените фунгициди и фумиганти обикновено имат отрицателен ефект върху почвената

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

микрофлора. Общ показател за ефекта на пестицидите върху микрофлората е биологичната активност на почвата или интензивността на дишане на почвата (сорбция на O₂/кислород, отделяне на CO₂/въглероден диоксид). Хербицидите се разлагат сравнително бързо в почвата и прилагането им в препоръчителни дози не влияе неблагоприятно върху микрофлората на почвата. При въвеждането им в почвата в увеличени дози, се появява временно прегрупиране на състава на микрофлората. Характерът и степента на действие се обуславят от свойствата на препарата, съдържанието му в почвата, почвата и климатичните условия.

За повишаване на добивите от земеделска продукция при обработването на земеделските земи в района на общината се използват естествени и изкуствени торове. На територията на община Хитрино се е наложила практиката за прилагане на добрите земеделски практики и използване на течна торова маса. Няма данни от Националната система за мониторинг на почви на почвени проби от района за замърсяване с нитрати вследствие предозирано и/или безконтролно наторяване на земеделски земи.

Екологичното състояние на почвата и способността ѝ да осъществява основните си функции са взаимно свързани както помежду си, така и с останалите компоненти на околната среда. За деградацията на почвите в горските земи, влошаване на свойствата, а оттам и на продуктивния потенциал, най-значително влияние оказват :

- ерозионни процеси
- изменения на свойствата им, настъпващи в резултат на горски пожари

Антропогенното въздействие може да предизвика или усилва процеса на деградация на почвата. То може да е в резултат на :

- Неподходящи обработки на горските почви, ерозионни процеси и липса на мероприятия за борба с ерозията, загуба на хранителни вещества, замърсяване на почвите
- Отстраняване на естествената растителност – превръщане на горските земи в обработваеми земеделски земи
- Прекомерно ползване на дървесина за огрев, строителен материал

Пожарите, в резултат на които горската растителност е унищожена напълно или се поврежда в различна степен, водят до загуби на органично вещество, разрушаване на структурата и последваща ерозия. Деградацията на почвата настъпва в резултат на частичното или пълно унищожаване на дървесната растителност, мъртвата горска постилка и тревната растителност. Това води до изменение на процентното съдържание на фракции на макроагрегатния и механичния състав на почвата.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

VII. МЕРКИ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ЗЕМИТЕ

Превенцията е най-ефективният и най-евтиният начин за осигуряване на здравословни почви - и по-чиста вода и въздух - в дългосрочен план. Всяка инициатива, насочена към предотвратяване и намаляване на замърсяването - от проектиране на продуктите, по-добро рециклиране, управление на отпадъците, сеитбооборот, прецизно земеделие и намалена употреба на пестициди и торове до по-чист транспорт и промишленост — както и към подпомагане на органите да прилагат ефективни мерки, ще допринесе за намаляване на натиска върху тези жизненоважни екосистеми.

Наличието на деградация на земните ресурси (почви, води, растения и животни) води до намаляване на продуктивността на екосистемите и на сигурността по отношение по-нататъшното ползване на суровини и услуги от екосистемите. В повечето случаи деградацията на земите е резултат от комплексното действие на множество фактори (естествени и антропогенни), а деградационните процеси, които са взаимно обвързани, влияят отрицателно най-често на повече от един от земните ресурси.

Ограничаването и преодоляването на деградационните процеси на земите може да се осъществи чрез прилагане на добри земеделски практики, включващи комплекс от мерки с почвозащитно и оттокорегулиращо действие за интегрирано опазване на почвите и водите, специфично за дадени почвено – климатични и топографски условия, с цел: осигуряване на защитна покривка на почвената повърхност от растителност или растителни остатъци в периодите с висока ерозионност на валежите и вятъра; повишаване на инфилтрационната способност на почвата; поддържане и възстановяване на почвата; повишаване на запасите от почвено органично вещество и използване на машини и технологии за почвообработка с минимален натиск върху почвената повърхност

Мерки за ограничаване на деградационните процеси при горските земи

- Провеждане на лесовъдски и технически мероприятия
- Системно провеждане на отделни сечи
- Предотвратяване на горски пожари
- Снижаване степента на пожарна опасност на насажденията
- Бързо установяване на възникналите пожари, ограничаване на разпространяването им и успешното им гасене
- Отстраняване на отпадъците след сечите
- Поставяне на табели с противопожарно съдържание и за уточняване на местата за палене на огън

Мерки, отнасящи се до устройство на територията и начина на земеползване

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

- разработване и реализиране на земеустройствени планове (с елементи на уедряване на поземлените имоти като важно условие за устойчивото развитие на агроекосистемите);
- възстановяване и поддържане на инфраструктурата на земеделските територии
- засилване на контрола по отношение предотвратяването на пожари в земеделските земи
- внедряване на правилна структура на отглежданите земеделски култури и организиране на високопродуктивни сеитбооръжения
- увеличаване дела на трайните насаждения, фуражните, техническите, медицинските и етерично-маслените култури
- увеличаване дела на културите за производство на алтернативни горива (рапица, мискантус и др.)
- преминаване към поясно земеделие: оформяне на пояси с различна ширина при подреждане на културите в сеитбообръщането
- внедряване на почвозащитни обработки, включително контурна обработка на земи, разположени на склонове или по хоризонталите с цел създаване на дълбоки препятствия по пътя повърхностно оттичащите се води и увеличаване запасите от вода в почвата.

Мерки за преодоляване на токсичността от замърсяването с тежки метали

- въвеждане на ограничителен режим на земеползване и отглеждане на подходящи култури за съответните равнища на замърсяване
- внедряване на оборски тор, торф и други органични материали с високи сорбационни свойства, които неутрализират токсичния ефект на замърсителите
- Отнемане на замърсени слои на почвата и замяна с чиста почва

Мерки за увеличаване и поддържане съдържанието на органично вещество в почвата

- Отглеждане на култури които продуцират по – голямо количество растителни отпадъци
- Прилагане на зелено торене, въвеждане на междинни култури, използване на животински и други органични торове за увеличаване на органичното вещество в почвата
- Намаляване честотата на обработката на почвата през годината.

РИОСВ Шумен, контролира и следи ситуацията и предприема мерки за опазване на почвата на територията на общината. Състоянието на почвата включва извършване на проверки за запазване, подобряване на структурата и плодородието на почвата. Освен всичко друго, защитата на почвата включва дейности на засилен контрол, относно:

- ✓ съхранение и употреба на препарати за растителна защита;
- ✓ опазване на почвата от водна и ветрова ерозия;

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

- ✓ контрол за опазване на хумуса от разхищение;
- ✓ рекултивиране на нарушени терени.

Въз основа на установената ситуация РИОСВ-Шумен изисква вземането на мерки за ограничаване на замърсяването на почвата, сред които в зависимост от вида на почвата, могат да бъдат:

- ✓ използването на биоторове за спиране на по-нататъшното разграждане и повишаване плодородността на почвата;
- ✓ насърчаване използването на пестициди (хербициди, почвени инсектициди), които не оказват отрицателно въздействие върху почвата;
- ✓ въвеждане на биологично земеделие;

Понастоящем за територията на община Хитрино се прилагат някои от следните мерки за защита от ерозия и опазване на земите от замърсяване, които обхващат следните дейности:

- ❖ на територията на ТП на ДЛС Паламара са извършват залесителни мероприятия с цел бързото възстановяване на ландшафта и овладяване на ерозионните процеси.
- ❖ почистване на локални (незаконни) сметища (струпване на всякакъв вид отпадък, най-вече битови и строителни) около население места.
- ❖ Изпълнена рекултивация на старите общински депа.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

VIII. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона.

В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите на програмата. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието

Силни страни	Слаби страни
<ul style="list-style-type: none">- Липса на почви, замърсени с тежки метали;- Липса на заблатени и засолени почви;- Липса на киселини почви;- Почвено-климатичните характеристики дават възможност за отглеждане на зърнено-технически култури;- Висока степен на използваемост на земеделските земи;- Направена е инвентаризация на склад за негодни за употреба ПРЗ- Правят се ежегодни проверки от РИОСВ за замърсяване на почвената покривка, както регулярни така и по сигнал;- Почвите са в добро екологично състояние по отношение на замърсяването с устойчиви органични замърсители;	<ul style="list-style-type: none">- Недостатъчно кадри и административен капацитет на общината за управление на почвите;- Замърсяването с отпадъци и опожаряването на стърнища и суха тревна растителност е основна причина, водеща до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.- Части от територията на общината са обхванати от ерозионни процеси
Възможности	Заплахи
<ul style="list-style-type: none">- Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите;- Благоприятни условия за развитие на биоземеделие;- Управление на финансови инструменти от ЕС, които насърчават земеделieto и устойчивото ползване на земите.	<ul style="list-style-type: none">- Непълно усвояване на финансовите инструменти на ЕС, насърчаващи земеделieto, устойчивото ползване на земите и опазването на почвите;- Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие;- Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване;

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

IX. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	Средствa (х.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Приоритет 1: Подобряване на административния капацитет, правните инструменти по прилагане на екологичното законодателство и информационната обезпеченост с цел устойчиво управление на почвите;								
1. Повишаване капацитета на общинската администрация по отношение на опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почви.	Ежегодно след приемане на програмата	2	Държавен бюджет, Общински бюджет, Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.	Служителите на местно имат административен капацитет по отношение на ефективно управление на почвените ресурси	Повишен капацитета на служителите от областните и общински администрации	Брой обучени служители	МОСВ, МЗХГ	Община, Научни организации, НПО
2. Обмен на знания и добри практики по проблемите по опазване, устойчиво ползване и управление на почвите	Ежегодно след приемане на програмата	2	МОСВ, Държавен бюджет, общински бюджет	Осъществен обмен на знания и добри практики на национално, ЕС и международно ниво по проблемите по опазване и устойчиво управление на почвите.	Брой проведени информационни срещи/семинари/конференции	Брой служители от общинската администрация	МОСВ, МРРБ	Община
3. Ефективен превантивен, текущ и последващ контрол по опазване и устойчиво ползване на почвите и ограничаване на процесите, които ги увреждат	Ежегодно след приемане на програмата	-	-	Изпълнение на агажменти на кмета на общината, произтичащи от ЗП	Недопускане на увреждане на почвите, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвата	Брой направени предписания. Брой наложени санкции. Намалена площ на увредени почви	Община	Областни администрации
4. Засилване на контрола върху спазване на забраната за палене на стърнища	Ежегодно след приемане на програмата	-	-	Предотвратена загуба на органично вещество следствие от незаконно палене на стърнища.	Недопускане на пожари в стърнища	Брой проверки, Брой изпратени предписания	Община	Областни управители, РИОСВ

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	средства (х.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
						Брой санкции за периода		
Приоритет 2: Предотвратяване възникване на деградационни процеси, възстановяване и съхраняване функциите на почвите								
5. Създаване на защитни пояси и линейни залесявания покрай границите на земеделските имоти, край пътища и др. за защита от ветрове	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Държавен бюджет, Донорски организации, Бизнес, ПРСР, Общински бюджет	Ограничена ерозия в земеделските имоти, ограничено количество на твърд отток в каналите, крайпътните канавки и пътищата.	Ежегодни данни за земеделски площи и пътища в ha, защитени от ветрове .	Площ в (ха), със създадени линейни залесявания за площите общо за периода	МЗХГ, Община	Земеделски стопани, Бизнес
6. Усвояване на ерозиранни земи за отглеждане на алтернативни култури – лекарствени, етеричномаслени, агролесовъдство.	Ежегодно след приемане на програмата	Съгласно проект	Частни инвестиции, ПРСР, Общински бюджет	Намалени площи с пустеещи земи, ограничена степен на ерозия и повишени добити от получена продукция.	Площ в ха на ерозиранни пустеещи земи, заети с Алтернативни култури – ежегодни данни.	Ерозиранни пустеещи земи в ха усвоени за отглеждане на лекарствени, етеричномаслени култури и агролесовъдство – общо за периода	МЗХГ,	Община

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	средства (х.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Приоритет 3: Устойчиво управление на почвите като природен ресурс и екологосъобразно земеползване								
7. Залесяване на земи с ниска категория, негодни за земеделско ползване	Ежегодно	Съгласно проект	Държавен бюджет, Общински бюджет, ПРСР	Залесени площи на негодни за земеделско ползване почви	Приложение на различни техники на агролесовъдство то на земите с по-ниска категория – ежегодни данни в ha	Залесени площи (ха) от земите с по-ниска категория. Общо за периода	МЗХГ, Община	
8. Залесяване на горите, пострадали от природни бедствия	Ежегодно	Съгласно проект	Държавен бюджет, общински бюджет ПРСР* 2014-2020	Намалено отрицателното въздействие на сечи, съхнене, паша и други видове ползване на горите върху устойчивостта на земите.	Брой финансирани проекти, отпуснати средства за възстановяване на горски площ	хектара гори, върху които са проведени мероприятия за възстановяване	МЗХГ, Община	Собственици на земи
9. Ограничаване на строителството в зелените площи и покритие на градските райони с растителност чрез общите устройствени планове (ОУП) на населените места	Постоянен		Държавен бюджет	Намалени площи със „запечатани“ почви в зелените площи; Адаптиране към климатичните промени.	Брой реализирани ОУП, и площи в градските райони, покрити с растителност.	Общ брой реализирани ОУП, съобразени с мярката.	Общини	МРРБ

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите

Мярка/дейност	Етапи и срокове за постигане	средства (х.лв.)	Източници на финансиране	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
					Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Приоритет 4: Ангажиране на обществеността в процесите по управление, устойчиво ползване и опазване на почвите								
10. Провеждане на информационни кампании, свързани с популяризиране на въпросите за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите	ежегодно	5	Държавен бюджет – МОСВ, областни/общински бюджети	Информирана общественост, земеделски стопани и дребен бизнес по въпросите, свързани с опазване, устойчиво ползване възстановяване на почвите	Брой на проведените семинари/информационни кампании	Брой проведени информационни кампании за периода	Общини	НПО, Научни организации
11. Провеждане на консултации от общините на всички етапи с обществеността и други заинтересовани страни в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	До 2028 г.	5	Държавен бюджет, ОПОС 2021 - 2027	Заинтересованите страни са включени в процеса на разработване на областни и общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.	Провеждане на консултации с обществеността по отделните етапи на разработването на Областните и Общински програми и	Всички програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите са консултирани с обществеността	Общини	Обществено стта и засегнатите страни.

ОБЩИНА ХИТРИНО
ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 2021 – 2028 г.
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите